

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Ailio, J. 2018. Oppimissuunnitelman muutos kohti monialaisuutta. Teoksessa M. Komulainen & T. Konst (toim.) Innovaatiopedagogiikka korkeakouluopetuksessa – käytännön esimerkkejä. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 242. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 17 - 24.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166586.pdf>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Ailio, J. 2018. Oppimissuunnitelman muutos kohti monialaisuutta. In M. Komulainen & T. Konst (eds) Innovaatiopedagogiikka korkeakouluopetuksessa – käytännön esimerkkejä. Reports from Turku University of Applied Sciences 242. Turku: Turku University of Applied Sciences, 17 - 24.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166586.pdf>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Oppimissuunnitelman muutos kohti monialaisuutta

Johanna Ailio

Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa on kannustettu monialaisuuteen tarjoamalla syventävissä opinnoissa monialaisia moduuleita, joista opiskelijat valitsevat parhaiten omaa osaamispolkua edistävät kokonaisuudet. Monialaiset moduulit toteutettiin monen eri alan opettajan yhteistyönä.

Innovaatiopedagogiikan eräs keino on monialaisuus. Nykyinen työelämä vaatii jokaisen erikoistumisalueen osaajalta myös ympäröivän kontekstin ymmärrystä ja kykyä toimia ja kommunikoida muiden erityisosaajien kanssa yhteisissä tiimeissä. Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa koulutamme elokuvan, animaation, mainonnan, tuotantosuunnittelun ja journalismin ammattilaisia. Haluamme mahdollistaa opiskelijoille myös ”naapurin” taitojen havainnointia ja kokeiluakin. Media-ala on tämän vuoksi usean vuoden ajan pyrkinyt kohti erikoistumisalojen yhteisiä opintomoduleita.

Teimme vuoden 2017 oppimissuunnitelmaan muutoksen, jossa ei enää lukita syventävien opintojen moduuleita toteutettaviksi joka vuosi samanlaisina, ennalta määriteltynä ja kullekin erikoistumisalalle erillisinä. Opintosuunnitelmaan kirjattiin sen sijaan: ”Opiskelija valitsee kullakin lukukaudella tarjolla olevista monialaisista 5–15 opintopisteen laajuisista moduuleista ne, jotka parhaiten syventävät oman erityisalan osaamista ja ammatti-identiteettiä.

Opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija osaa:

- toimia moniammatillisessa työryhmässä oman erityisalueensa osaajana
- analysoida media-alan ajankohtaisia kysymyksiä
- vastata kulloisenkin ulkopuolisen toimeksiannon tai hankkeen vaatimuksiin.

Sisällöksi on kirjattu ”monialaiset opintomodulit, ajankohtaisiin media-alan kysymyksiin syventyvät opintokokonaisuudet”.

Koska oppimissuunnitelman teksti kirjoitetaan 3–4 vuotta ennen moduulien toteutusta, tämä määrittelemättömyys mahdollistaa ajan hermolla olemisen. Tämä siirtää päätöksen kunkin lukukauden sisällöstä lähemmäs todellista tilannetta, jossa tiedämme millaisia hankkeita tai toimeksiantoja on meneillään, koska opiskelijat suorittavat näissä osan opinnoistaan. Se mahdollistaa myös tarttumisen ajankohtaisiin kysymyksiin ja tekniikkoihin, joita halutaan päästä kokeilemaan. Tämä toteuttaa osaltaan innovaatiopedagogiikka-ajattelun mukaista joustavaa oppimissuunnitelmaa.

Oleellista tässä suunnitelmassa ja toteutuksessa on se, että kukin opiskelija todellisuudessa syventää osaamistaan ja ymmärtää itse sen, ettei monialaisuutta tarvitse kokea uhkana. Aikaisemmin kullakin erikoistumisalalla oli tarjolla omia syventäviä opintoja. Nyt on tarkoitus yhdistää näistä mahdollisimman suuri osa monialaisiksi. Journalistiksi opiskelevan tulee silti saada harjoitella tiedonhankintaa tai haastattelua ja elokuvan äänittäjän äänen suunnittelua ja toteuttamista. Monialaiset työryhmät pitää koota niin, että ne tukevat näitä tavoitteita. Se edellyttää myös monen opettajan osallistumista moduuleihin.

Monta opettajaa yhdellä opintojaksolla

Kun opintojaksoa toteuttaa yhdessä useita opettajia on heidän mahdollista oppia toisiltaan. Samalla se vaatii myös uskallusta paljastaa oman osaamisensa rajat. Moniammatillisessa tiimissä saattaa käydä niin, että opettaja ei olekaan asiantuntija kuin kapealla alueella. Opettajan roolina ei olekaan olla tiedon jakajana vaan näkemyksen ja kokemuksen tuovana tuutorina.

Media-alalla on käytössä tiimiresursointi: koulutuspäällikkö antaa opettajatiimille kokonaistuntimäärän, jonka kunkin opintojakson tai -kokonaisuuden opettajat jakavat keskenään. Tuntimäärät eivät noudata kaavaa, vaan ne voivat vaihdella eri opintojaksojen kesken tarpeen mukaan. Resurssi sisältää niin kokonaistyöajassa olevan henkilökunnan kuin tuntiopettajien erilliset kontaktitunnit. Jos opettajatiimi lisää jonnekin tunteja, sen on otettava toisaalta pois. Tähän ollaan oltu tyytyväisiä, koska resursointi on lähtenyt käytännön tarpeista eikä laskukaavoista. Se on myös kaikille läpinäkyvää.

Tiimin keskinäinen tuntiresurssien jakaminen on mahdollistanut myös sen, että samassa opetustilanteessa voi toisinaan olla useampia opettajia yhtä aikaa ohjaamassa erikoistumisalojen opiskelijoiden toimintaa. Olemme toteuttaneet muutamana vuonna ”Media-ala. Nyt!” -tapahtuman, joka on yhden iltapäivän kestävä asian- tuntijakeskustelu, jossa toimittajaopiskelijat haastattelevat media-alan ammattilasia ajankohtaisista aiheista yleisön edessä. Tapahtuma on myös välitetty suorana verkkoon.

Media-ala. Nyt! -kokonaisuuden sisällön ja ohjelmaan upotettavat insertit suunnittelivat journalismin opiskelijat oman opettajansa Pia Oförsagdin valmentamina. Kokonaisuuden koostivat ja markkinoivat tuotannon opiskelijat opettajansa tuoto-

Kuva 1. Lotta Luukka ja Timo Närä juontavat.

roimina. Studion valaisun, monikameraohjauksen, kuvauksen ja äänityksen toteuttivat elokuvan opiskelijat näiden ammattialojen opettajien avustuksella.

Ohjelman harjoituksissa ja varsinaisessa tapahtumassa kaikki opettajat osallistui-
vat oman opiskelijaryhmänsä tukena. Suunnittelua ja oppitunteja pidettiin osin eri
ryhmille, osin usean eri opettajan voimin koko ryhmälle yhdessä. Kaikki opettajat
opettivat kaikkia opiskelijoita. Tämä metodi toteuttaa innovaatiopedagogiikan mu-
kaista uudistuvaa opettajuutta.

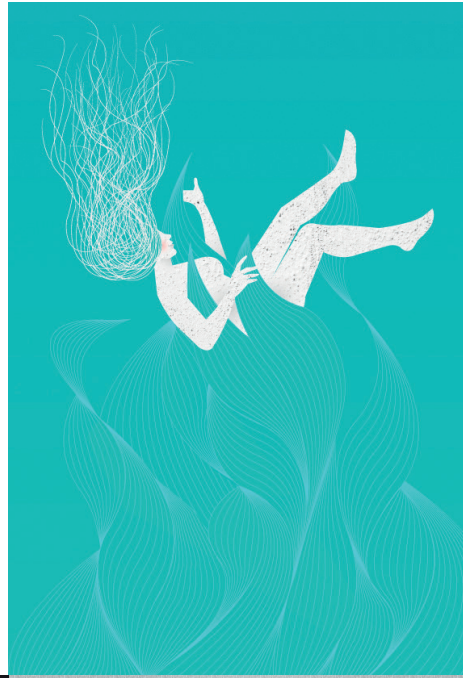
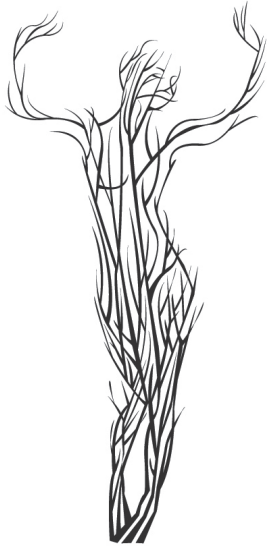
Tapahtuman jälkeen tallenteet katsottiin ja opettajat antoivat niistä palautetta
omasta näkökulmastaan kaikille läsnä olleille opiskelijoille. Ongelmaksi tuli kui-
tenkin se, että kaikki opiskelijat ja opettajat eivät lopulta osallistuneet palautteeseen.
Kokonaisuus ei pääty onnistuneeseen toteutukseen ellei sitä pureta ja arvioida. Tä-
mänkin tulee olla monialaista. Työskentely oli aidosti monialaista mutta reflektiota
pitää jatkossa kehittää, koska palaute on oleellinen osa arviointia ja oppimista.

Kun opettaja voi olla paikalla kuulemassa kollegan oppituntia, oppii myös itse pal-
jon ja ymmärtää eri osa-alueiden merkityksen kokonaisuudessa. Media-ala. Nyt!
-tapahtuma ja keskusteluohjelma toteuttavat sekä moniammatillisuutta että inter-
professionaalisuutta, koska sekä opiskelijat että opettajat paitsi syventävät oman
alansa osaamista myös oppivat toisiltaan. Tämä on antanut uutta mielekkyyttä
omaan työhön, koska osaamisen laajentaminen on aina hauskaa, joskin se myös
vaatii rohkeutta heittäytyä tietämättömäksi ryhmän edessä. Opettajan ei tarvitse
olla ainoa osaaja, hän on prosessissa myös itse oppimassa.

Monialaisuus ylittää ammattiroolit

Moniammatillinen ryhmätyö tarjoaa myös mahdollisuuden heittäytyä kokeilemaan
muuta kuin omaa erityisosaamisen alaa. Kun ilmapiiri on myönteinen ja opiskelijat
kokevat olonsa turvallisiksi, heille syntyy tilaisuus ylittää omat rajansa. Osaaminen
laajenee syventämisen lisäksi.

Media-alan opinnoissa pyritään lukuisin eri tavoin innovaatiopedagogiikan mu-
kaiseen työelämälähtöisyyteen. Tätä tuottavat omalta osaltaan myös oppilaitok-
sen ulkopuolelta tulevat toimeksiannot. Toteutimme kahden lukukauden mittaisen
toimeksiannon Turun Filharmonisen orkesterin ja Turun musiikkijuhlien ooppe-
raproduktiossa, Kalewainen-projektissa. Siinä oli mukana mainonnan AD-, copy-

Kuva 2. Mainonnan suunnittelun opiskelija Venla Anttila toteutti naistenviikolle facebook-päivityksiä kuvilla: Mielikki, Aino, Kyllikki ja Luonnotar.

ja projektipääällikköopiskelijoita, journalismin opiskelijoita sekä yksi liiketalouden opiskelija. Tilaajan toiveena oli toteuttaa Kalewaisen viestintää uudella tavalla, joka saisi nuoria ja oopperaa harrastamattomia innostumaan produktiosta. Oopperatuotannolle luotiin oma nettisivu ja opiskelijat tekivät sisältöä Facebookiin kirjoittamisesta vastaavan opettajan Johanna Vaaherkummun valmennuksessa.

Luova ja innostava ilmapiiri rohkaisi ylittämään oman ammattiroolinsa ja -toimintansa rajoja ja kokeilemaan uutta. Tuotannon aikana alkoi ilmetä myös transprofessionaalisuutta, kun AD-opiskelijat innostuivat sekä kirjoittamaan tekstejä että toimimaan projektipääällikkönä ja copy-opiskelija ryhtyi ottamaan valokuvia. Kirjoittava journalisti taas kunnostautui kuvaamisessa ja editoinnissa. Journalistit heittäytyivät luovaan tekstiin ja mainonnan opiskelijat tuottivat faktapitoista sisältöä ja olivat mukana haastattelemassa ja kuvaamassa. Liiketalouden opiskelija kirjoitti fiktiota ja sukelsi sisään Kelavalan maailmaan.

Kun opettajat antoivat opiskelijatiimeille paljon taiteellista vapautta, nämä lunastivat odotukset ja toteuttivat kokonaisuuksia luovasti ja hauskasti. Lehtori Vaaherkumpu kertoi, että opiskelijat panivat itsensä täysillä likoon. Tiimin henki ja uskalus hypätä oman mukavuusalueen ulkopuolelle olivat projektissa hienointa. Opiskelijat onnistuivat tilauksessa ja loivat rennomman ja modernimman tavan lähestyä oopperaa. Kiinnostus siihen heräsi, kuten tilauksessa toivottiin. Transprofessionaalisuuden mahdollisti luottava ja luova ilmapiiri, kun kaikki työskentelivät saman päämäärän vuoksi eivätkä kilpailleet keskenään. Opiskelijoiden palaute projektista oli myös myönteistä.

Oleellista on aito ammattitaidon syventäminen

Koulutusohjelmien välisen yhteistyön perusta on se, että kukin opiskelija saa todellisuudessa syventää tai laajentaa omaa ydinsaamistaan. Moniammatillisten roolien tulee siis olla työelämästä lähteviä, ei keinotekoiseen yhteistyöhön pakotettuja tai näennäisesti ammatillisia.

Tapahtumaradio vuonna 2012 toteutettiin kahden eri koulutuksen välisenä ja osin kansainvälisenä Turun kirjamesseilla. Journalismin opiskelijat hoitivat radio-ohjelman tuottamisen messuille ja International Business Management -koulutuksen opiskelijat markkinoinnin. Molempien koulutusten opiskelijoille oli tässä palvelutoimeksiannossa selkeä rooli. Media-alalla on ollut harmittavan vähän näitä koulu-

tusten välisiä moduuleita, ja olemme toteuttaneet monialaisuutta vain oman koulutusalan sisällä.

Yhteistyön tulisi lähteä sisällöistä, joissa kaikilla osallistuvilla koulutuksilla on annettavaa ja saatavaa. Kunkin toimijan tulee kehittyä omassa ydinosaamisessaan. Media-alan opiskelijoita halutaan usein hoitamaan hankkeiden viestintää tai kirjoittamaan markkinointitekstejä koulutusten tapahtumista. Mutta jos viestintää tarvitseva substanssiala ei aidosti anna medianomiopiskelijoille muuta kuin jutunaihetta, monialaisuus ei toteudu, koska juttujen aiheiden löytäminen on opintojen perusosaamista eikä syventävää taitoa. Media-alan koulutus vaatii opiskelijalta omaehtoista luovuutta, asiayhteyksien sekä taustojen selvittämistä ja ilmaisullisia ideoita perustyön vaatimien toistojen lisäksi.

Media-ala hyötyisi tietotekniikasta ja markkinoinnista. Opiskelijamme tarvitsisivat jopa koodaustaitoja. Tietomassojen käsittelyyn harjaantunut toimittaja, joka vielä osaa julkaista kokonaisuuksia visuaalisesti kiinnostavina ja interaktiivisina artikkeleina, olisi haluttu osaja lähes mihin tahansa mediavälineeseen. Itsensä markkinointi, hissipuhe ja pitsaus hyödyttävät työnhaussa aivan jokaista. Mediavälineen markkinointilogiikan ymmärrys olisi myös eduksi toimittajille ja elokuvantekijöille. Pelillisyyden hahmottaminen ja visuaalisuuden digitaalinen toteuttaminen hyödyttäisivät kaikkia media-alan toimijoita. Viestinnällisten sisältöjen suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä tietotekniikan tai markkinoinnin koulutusten opiskelijoiden kanssa antaisi kaikkien koulutusten opiskelijoille mahdollisuuden syventää ja laajentaa osaamistaan ja oppia toisiltaan, kun media-alan opiskelijat voisivat auttaa kiinnostavan uutiskärjen, haastatteluvastausten, visuaalisen ilmeen tai tarinan tuottamisessa sekä lukuisissa media-alan ilmaisumuodoissa. Moduuleissa oleellista on se, että jokainen opiskelija voi halutessaan keskittyä oman ammattialansa osaamiseen, ei kehälliseen tai perusosaamista toistavaan toimintaan.

Hallintomallin on helpotettava monialaisuuden toteuttamista

Yhteisissä opintomoduleissa tapahtuu väijäämättä transprofessionaalisuutta, vaikka opiskelijat keskittyisivätkin vain oman alansa syventämiseen. Pelkästään se, että ymmärtää miksi ja miten toiset toimivat, auttaa suunnittelemaan omaa työtään. On vaikea kuvitella, että nykymaailmassa on kenenkään enää mahdollista toimia yksiammatillisesti tai yksin, kun organisaatiot perustuvat tiimeihin, joissa on kyttävä kommunikoidaan erilaista kieltä käyttävien ammattilaisten kanssa.

Näitä toimintayksiköiden rajat ylittäviä kokonaisuuksia on ollut media-alalla valittavan vähän. Esteeksi ovat ammattikorkeakoulumaailmassa usein tulleet raha ja resursointi: kuka maksaa opettajien tunnit, jos opetetaan toisen yksikön opiskelijoita? Tähän on saatava muutos. Monialaisuus on tärkeää muillekin kuin media-alalle työllistyville. Se ei ole kuluerä vaan ammatillinen vahvuus opiskelijoille ja henkilökunnalle.

Monialaiset opintomoduulit kehittävät jokseenkin kaikkia innovaatiokompetensseja, koska ne edellyttävät kriittistä ajattelukykyä, aloitekykyä, luovuutta, tiimityötä ja verkostoitumista. Ne lisäävät opiskelijan kommunikaatio- ja ongelmanratkaisukykyä sekä rohkaisevat työskentelemään yhteisten tavoitteiden eteen. Ne parantavat asioiden taustojen ja eri toimijoiden näkökulmien ymmärrystä ja erityisesti syy-seuraussuhteiden tajua. Yhteistyö eri ammattialojen kanssa ja monialainen verkostoituminen saattavat olla opiskelijan poikkeuksellinen valtti, kun hän siirtyy työelämään. Siksi Turun ammattikorkeakoulun on kaikin tavoin hallinnollisesti helpotettava näiden opintomoduulien toteuttamista.